

ФІНАНСОВИЙ ПОГЛЯД НА ДЕФІНІЦІЮ ПОНЯТТЯ «КАПІТАЛ»

Єрмакова К. М., Власова Н. О.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

Капітал – це одне з ключових понять у теорії фінансів.

З точки зору економічної теорії категорія «капітал» має широке трактування. Класична економічна теорія визначає його як третій важливий фактор виробництва поряд з трудом та землею. К. Маркс розглядав його як «самозростаючу вартість», ні як річ, а як певну систему виробничих відносин. Австрійська економічна школа бачила у понятті капітал – певні блага, ресурси, які не споживаються зараз, а використовуються для одержання благ більш високого рівня у майбутньому його власниками..

Сьогодні виокремлюють три основні підходи до визначення сутності цієї категорії: економічну, бухгалтерську та обліково-аналітичну.

Економічний погляд базується на так званій концепції фізичного капіталу, що розглядає його у широкому сенсі як сукупність ресурсів, що є універсальним джерелом доходів суспільства. Капітал розглядається як виробнича потужність підприємства. Основу фізичної концепції складає концепція господарюючої одиниці.

У межах бухгалтерського підходу, що реалізується в першу чергу на рівні господарюючого суб'єкту, капітал трактується як інтерес власників даного суб'єкту до його активів, тобто термін «капітал» в цьому випадку виступає синонімом «чистих активів» й розраховується як різниця між сумою його активів та величиною його зобов'язань. Таке представлення відомо як фінансова концепція капіталу, яка базується на концепції власності.

У міжнародних стандартах фінансової звітності розуміння поняття «капітал» співпадає з поняттям «власний капітал», який відображується у першому розділі пасиву балансу у національних стандартах.

Обліково-аналітичний підхід являє собою певним чином комбінацію двох попередніх підходів та використовує модифікації фізичної та фінансової концепцій капіталу. В цьому випадку капітал як сукупність ресурсів характеризується з двох сторін: 1) напрямів його вкладення (капітал як єдина самостійна субстанція не існує й завжди приймає певну фізичну форму) та 2) джерел походження (звідки одержаний капітал, чий він). Відповідно виокремлюють два взаємопов'язані різновиди капіталу: активний й пасивний.

Капітал – це ті фінансові ресурси, за рахунок яких здійснюється формування активів підприємства, необхідних для його господарської діяльності, а не тільки «чистих активів». Капітал не може тривалий час знаходитися у вигляді грошових ресурсів. Він є перетвореною формою фінансових ресурсів й являє собою матеріальні, грошові та нематеріальні ресурси, що використовуються з метою отримання доходу та прибутку.

Таким чином, капітал з фінансової точки зору характеризує загальну вартість інвестованих у господарську діяльність засобів у грошовій, матеріальній та нематеріальній формі.